

търбова да се отлжчатъ всички тия, които се дължатъ на гръцко посредство, такива сж: дивела, канѣдило, мастрана, паксимадъ, пистикъ, срацининъ, талина, фарижъ (първонач. араб. faris), кератъ, керамида, кумеръкъ, катръга.

Оставатъ прочее като думи заети въ *втория* периодъ *направо*: баяти, бисеръ, боляринъ, бубръгъ, бѣльчугъ, бѣлѣгъ, казна, камъха, колакъ, нашеногъ, самуринъ, санъ, сирмѣнъ, сосонъ, тоага, хаганъ, чрътогъ, чума, шенълигъ.

Отъ тия 19 думи, които Миклошичъ отнася къмъ втория периодъ има обаче нѣколко, които, ако и да сж черпени отъ черковнославянски паметници, принадлежатъ само на руски редакции, или сж много нови. Така казна (Буслаевъ, Истор. Хрест. 701.), тоага — изъ bulg. lab. 35, Prol. Mart. XVII в., сирмѣнъ изъ Венелинъ, Влахоболгар. или Дакослав. грамоти. (ср. и гр. *σέρμα* filum). Много интересна дума би била шемълигъ, hilaritas, ала и тя се срѣща само въ единъ *руски* паметникъ отъ прѣди XII вѣкъ. По-нови сж чума, самуринъ, камъха.

Слѣдъ всички елиминации получаватъ се за втория периодъ слѣднитѣ думи, заети още въ най-ранния периодъ на черковнославянската литература, *направо* отъ прабългарския езикъ на завоевателитѣ: *баяти, бисеръ, боляринъ, бубръгъ, бѣльчугъ, бѣлѣгъ, нашеногъ, санъ, сосонъ, хаганъ, чрътогъ.*

Отъ тѣхъ сж се очували въ първобитната имъ форма и въ днешнитѣ български нарѣчия: баяти, боляринъ, бубръгъ, бѣлѣгъ, сосонъ. — Бѣльчугъ, нашеногъ, чрътогъ сж отстъпали мѣсто на форми отъ третия периодъ: билевикъ, баджанагъ, чардакъ; бисеръ е литературно. Изчезнали сж санъ, хаганъ.

Не имѣйки нѣлъ, да изчерпимъ въпроса, а да дадемъ само единъ критиченъ прѣгледъ на неговото развитие, ние се задовляваме съ горнитѣ указания, които, колкото и да сж недостатъчни, все пакъ могатъ послужи повече, отколкото случайнитѣ двѣ три думи, съ които се е оперирало до сега. Тѣхнитѣ брой не е голѣмъ, но той несъмнѣно ще се допълни при едно по-грижливо прѣглеждане на цѣлия черковнославянски лексикаленъ материал, който не е изчерпанъ окончателно. Ще ли се намѣрятъ още нѣкои езикови слѣди отъ *втория* периодъ въ днешнитѣ български нарѣчия, това е въпросъ, на който не може да се отговори още положително, защото изучаванieto на нашитѣ диалекти едва тепърва се начева, и второ, защото много стари форми може да сж били асимилирани отъ съвсѣмъ сходнитѣ форми отъ третия периодъ. Въ всѣки случай самъ за себе си въпросътъ не бива да се отфрля. Неговото рѣшение въ положителна или отрицателна смисълъ е еднакво интересно. Не е безизвѣстно, че има и по-сериозни учени, които допусчатъ даже едно по-силно влияние на прабългарския („старобългарско-туранския езикъ“) върху днешнитѣ български нарѣчия. Къмъ тия принадлежи напр. М. Гастеръ, който въ Грөберовия *Grundriss* (p. 406. Die nichtlat. Elemente im Rumänischen) отдава всичкитѣ особености въ бълг. фонетика и морфология — общи и на ромънския, албанския езикъ — не на тракийско